

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE

ul. Szkolna 2, 63-000 Środa Wlkp. tel./fax: 61 287 06 40 www.srodawlkp.epcpr.pl e-mail: pcprrodawlkp@pro.onet.pl

---

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI

POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE W ŚRODZIE WIELKOPOLSKIEJ ZA 2017 ROK

ORAZ

OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

Opracowanie:

Bernadeta Staszak

Dyrektor

Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie

w Środzie Wielkopolskiej

Środa Wielkopolska, kwiecień 2018 r.

WSTĘP

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Wielkopolskiej zwane dalej PCPR realizuje zadania powiatu w obszarze pomocy społecznej określone przepisami prawa, a w szczególności:

- ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.)
- ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 2046 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390),
- ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1851).

Obowiązek składania corocznego sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie wynika z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Stosownie do zapisów wymienionych ustaw niniejszy dokument zawiera informację o zrealizowanych w 2017 r. zadaniach, w tym sprawozdanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej z efektów pracy, sprawozdanie Ośrodka Wsparcia- Środowiskowego Domu Samopomocy, a także ocenę zasobów pomocy społecznej.

Realizacja zadań w roku 2017

I. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na powiat obowiązek zapewnienia całodobowej opieki i wychowania dziecku w przypadku niemożności pełnienia tej funkcji przez rodziców biologicznych. Piecza zastępcza prowadzona jest w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Zadaniem powiatu jest również budowanie i rozwój systemu pieczy zastępczej. Uchwałą Nr VI/31/2015 z dnia 19 lutego 2015r. Rada Powiatu Średzkiego uchwaliła Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017. Szczegółowe informacje na temat realizacji działań w 2017 roku przedstawia Raport z realizacji przedmiotowego Programu, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszego sprawozdania.

I.1. SPRAWOZDANIE ORGANIZATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ Z EFEKTÓW PRACY ZA ROK 2017

W powiecie średzkim zgodnie z Zarządzeniem nr 14/2011 Starosty Średzkiego z dnia 30 września 2011 r. obowiązki organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wykonuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Wielkopolskiej. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zwana dalej ustawą określa zadania powiatu w tym obszarze. Zgodnie z zapisem ustawy w PCPR zadania w zakresie pieczy zastępczej realizuje Zespół do Spraw Pieczy Zastępczej.

W roku 2017 rodzinną opieką zastępczą objęto łącznie 47 dzieci w 28 rodzinach zastępczych. W liczbie 47 wychowanków rodzin zastępczych, 23 dzieci pochodzi z innych powiatów. Analiza porównawcza roku 2017 w stosunku do lat 2015 – 2016 pokazuje, że liczba rodzin zastępczych i liczba dzieci w tych rodzinach utrzymuje się na podobnym poziomie. Poniższa tabela prezentuje dane liczbowe dotyczące ilości poszczególnych rodzajów rodzin i liczby dzieci w nich przebywających w latach 2015-2017.

Tabela 1. Liczba rodzin zastępczych w latach 2015 -2017

Typ rodziny zastępczej	2015r.			2016r.			2017r.		
	Liczba rodzin	Liczba dzieci		Liczba rodzin	Liczba dzieci		Liczba rodzin	Liczba dzieci	
		Ogółem	w tym z powiatu średzkiego		Ogółem	w tym z powiatu średzkiego		Ogółem	w tym z powiatu średzkiego
Rodziny spokrewnione	14	20	12	15	20	11	16	19	13
Rodziny niezawodowe	10	14	4	9	11	3	8	12	5
Rodziny zawodowe	2	13	6	3	16	2	4	16	5
w tym:									
rodzina zawodowa z funkcją pogotowia rodzinnego	1	10	4	1	12	1	1	9	1
ogółem	26	47	22	27	47	16	28	47	23

W 2017 r. rodzinną pieczę zastępczą opuściło 12 dzieci. Poniższe zestawienie przedstawia powody opuszczenia przez dzieci rodzinnej pieczy zastępczej.

Tabela 2. Powody opuszczenia rodzin zastępczych przez wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej w 2017 r.

Powód opuszczenia pieczy zastępczej	Liczba dzieci z rodzin zastępczych
powrót do rodziny naturalnej	4
przekazanie do adopcji	3
przekazanie do innej rodziny zastępczej	3
umieszczenie w placówce opiekuńczo-wychowawczej	0
Usamodzielnienie - ukończenie 18 r. życia	2
ŁĄCZNIE	12

Według stanu na dzień 31.12.2017 r. liczba rodzin zastępczych wynosiła 23, natomiast liczba dzieci w nich przebywających 35, w tym 19 dzieci z powiatu średzkiego. Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin zastępczych i dzieci w poszczególnych gminach Powiatu Średzkiego na dzień 31.12.2017 r.

Tabela 3. Rodziny zastępcze w gminach powiatu średzkiego na dzień 31.12.2017 r.

Gmina	Rodziny zastępczych		w tym zawodowe	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Środa Wielkopolska	9	10	0	0
Nowe Miasto n/Wartą	5	11	2	8
Dominowo	2	3	0	0
Krzykosy	4	5	1	2
Zaniemyśl	3	6	0	0
Ogółem w powiecie średzkim	23	35	3	10

Rodziny zastępcze z uwagi na problemy dzieci wymagają specjalistycznego i długofalowego wsparcia i pomocy, w szczególności w zakresie pomocy psychologicznej, reedukacyjnej, rehabilitacyjnej oraz organizowania zajęć terapeutycznych. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej rodziny zastępcze objęte były pomocą koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. W roku 2017 było zatrudnionych dwóch koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, co jest zgodne z zapisem art.77 ust.4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Koordynatorzy złożyli organizatorowi sprawozdanie z efektów swojej całorocznej pracy. Zadania organizatora pieczy zastępczej zostały określone ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, sposób ich realizacja oraz efekty przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela 4. Realizacja zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w 2017 r.

Lp.	Zadania określone ustawą o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej	Sposób realizacji przez Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej	Efekty podejmowanych działań
1.	Prowadzenie naboru kandydatów do prowadzenia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka	PCPR - Zespół ds. Pieczy Zastępczej w sposób ciągły prowadzi nabór kandydatów na rodziny zastępcze poprzez: - informacje na stronie internetowej, materiały informacyjne w siedzibie PCPR	W 2017 r. 4 osoby zgłosiły gotowość bycia rodziną zastępczą niezawodową.
2.	Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinie o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej	Na wniosek kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, posiadającego świadectwo ukończenia szkolenia, organizator rodzinnej pieczy zastępczej ze względu na miejsce zamieszkania kandydata wydaje zaświadczenie kwalifikacyjne według wzoru wskazanego w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 9 grudnia 2011r. (Dz. U. Nr 272, poz. 1609) - w roku 2017 wpłynęło 6 wniosków.	W roku 2017 wydano 8 zaświadczeń kwalifikacyjnych potwierdzających ukończenie szkolenia przez kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe .
3.	Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka	W roku 2017 prowadzono szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.	W 2017 r. przeprowadzono szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe.
4.	Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji	W roku 2017 nie prowadzono szkolenia z uwagi na brak kandydatów do pełnienia	W roku 2017 nie przeprowadzono szkolenia.

	dyrektora placówki Opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo wychowawczej typu rodzinnego	funkcji dyrektora placówki.	
5.	Zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby	W 2017 r. przeprowadzono szkolenie pn. „Nauka poprzez zabawę”	Uczestniczyło 33 osób dorosłych i 34 dzieci - uczestnicy zwiększyli swoją wiedzę na temat organizacji czasu wolnego
6.	Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grupy wsparcia oraz rodzin pomocowych	Prowadzono spotkania grup wsparcia dla rodzin zastępczych-odbyło się 12 spotkań po 2 h, spotkania prowadzone były przez psychologa, pedagoga, pracownika socjalnego w formie warsztatów podnoszących umiejętności wychowawcze. Brało w nich udział 16-41 osób. W czasie prowadzonych grup wsparcia odbywały się zajęcia z dziećmi przebywającymi w rodzinnej pieczy zastępczej.	Odbyło się 12 spotkań grup wsparcia, 43 osoby podniosły swoje umiejętności i kompetencje w zakresie pełnionych funkcji rodziny zastępczej.
7.	Organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy	Przy PCPR działa Klub Wolontariusza-w roku 2016 – pomoc 2 wolontariuszy przy organizowaniu spotkań dla rodzin zastępczych i opieki nad dziećmi w trakcie tych spotkań.	Zapewnienie pomocy i opieki w trakcie spotkań dla rodzin zastępczych.
8.	Współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi	Organizator współpracował z: <ul style="list-style-type: none"> - Ośrodkami Pomocy Społecznej - Sądami Rodzinnymi - ze szkołami, do których uczęszczają wychowankowie - placówkami służby zdrowia - KPP Środa Wielkopolska - specjalistami: logopeda, rehabilitant - Fundacją na rzecz rozwoju dzieci niepełnosprawnych „Daj szansę” przeprowadzająca diagnozę pod kątem FAS, - Ośrodkami Adopcyjnymi 	Efektem współpracy z ww. instytucjami był: <ul style="list-style-type: none"> -sprawny przepływ bieżących informacji na temat rodziców biologicznych dzieci przebywających w pieczy zastępczej w celu umożliwienia wychowankom powrotu do domu rodzinnego, wyznaczenie opiekunów prawnych dla dziecka w przypadku gdy rodzice biologiczni zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej - współpraca z wychowawcami klas, pedagogami i psychologami szkolnymi pozwoliła na pozyskanie informacji o osiągnięciach szkolnych i zakresie współpracy opiekunów zastępczych ze szkołą - uzyskanie informacji o stanie zdrowia dzieci i nadzorowanie leczenia

9.	Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	Prowadzono poradnictwo i wsparcie psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, socjalne - praca prowadzona była z rodziną zastępczą zarówno w siedzibie PCPR jak i w miejscu zamieszkania rodziny	medycznego wychowanków. Z pomocy skorzystało 28 rodzin zastępczych. Udzielone wsparcie wpłynęło pozytywnie na poprawę wykonywania funkcji rodziny zastępczej.
10.	Zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego	Poradnictwo prawne prowadzone było przez zatrudnionego w PCPR Radcę prawnego w ramach umowy cywilno - prawnej (2x w tygodniu) oraz pracownika socjalnego prowadzącego pracę z rodzinami zastępczymi	Zapewniono rodzinom zastępczym dostęp do poradnictwa prawnego.
11.	Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej	Dokonano okresowej oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinnej pieczy zastępczej- każde dziecko powyżej 3 roku życia poddane zostało ocenie co pół roku, a dzieci poniżej 3 r.ż. oceniane były co 3 miesiące. Oceny przeprowadzone były w zespołach w których uczestniczyli: przedstawiciel Ośrodka Adopcyjnego Pro Familia, pracownicy Zespołu Ds Pieczy Zastępczej, w tym koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, psycholog, pedagog, pracownik socjalny, rodzice zastępczy, rodzice biologiczni nie pozbawieni władzy rodzicielskiej, asystenci rodzin.	Sporządzono 78 ocen sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.
12.	Prowadzenie działalności diagnostyczno – konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno –pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę	Organizator prowadził działalność diagnostyczno – konsultacyjną w stosunku do rodzin zastępczych jak i kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Wspierał osoby sprawujące rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę - 28 rodzin zastępczych objętych zostało opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, miały również możliwość uzyskania wsparcia psychologicznego, i pedagogicznego , ponadto uzyskały również informację o placówkach specjalistycznych , w których mogą uzyskać wsparcie psychologiczno – pedagogiczne.	Poprawa funkcjonowania 28 rodzin zastępczych.
13.	Przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy sytuacji materialno - bytowej kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka	Dokonano analizy sytuacji materialno - bytowej kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	Pedagog w ramach tego zadania przeprowadził 8 analiz sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
14.	Zapewnianie rodzicom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na	Organizator prowadził specjalistyczne poradnictwo dla rodzin zastępczych: psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne	Wzmocnienie kompetencji 11 rodzin zastępczych oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.

	celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego		
15.	Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających	Zgłoszono do Ośrodka Adopcyjnego wszystkich wychowanków z uregulowaną sytuacją prawną	8 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną zostało zgłoszonych do Ośrodka Adopcyjnego w Poznaniu. Rodzinę adopcyjną znalazło 4 dzieci. -4 dzieci jest w trakcie procesu kwalifikacji
16.	Organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku	Organizator zapewnił opiekę nad dziećmi przez zatrudnienie rodziny pomocowej	W 2017 r. z uwagi na okresowe niesprawowanie pieczy nad dziećmi przez rodzinę zastępczą zawodową pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego (z uwagi na zaplanowany wypoczynek) zapewniono opiekę 5 dzieci w 5 rodzinach pomocowych.
17.	Udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i rodzinie prowadzącej rodzinny dom dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej	Organizator udzielał pomocy w ramach: -pracy 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, -pracy pracowników Zespołu ds. Pieczy Zastępczej.	- opracowanie i realizacja 44 planów pomocy dla dzieci przebywających w pieczy zastępczej
18.	Udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej, pomoc przy opracowywaniu indywidualnego programu usamodzielnienia	Pracownicy Zespołu ds. Pieczy Zastępczej udzielali wychowankom wsparcia i pomocy przy opracowywaniu indywidualnego programu usamodzielnienia, prowadzili wsparcie w ramach procesu usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej.	Udzielono pomocy 5 wychowankom przy opracowywaniu Indywidualnego Programu Usamodzielnienia oraz wspierano proces usamodzielnienia wychowanków
19.	Rozwój pieczy zastępczej	Opracowano Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w powiecie średzkim na lata 2015-2017. Program określał na 2016 r. limit rodzin zastępczych nowo tworzonych: planowano utworzenie 2 rodzin zastępczych zawodowej, w tym 1 rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego i 1 rodziny zastępczej zawodowej specjalistycznej. Wyznaczony limit nie został zrealizowany z uwagi na zabezpieczenie potrzeb powiatu średzkiego przez istniejące rodziny zastępcze zawodowe.	-uchwalenie przez Radę Powiatu Średzkiego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Średzkim na lata 2015-2017. (Uchwała Nr VI/31/2015 z dnia 19.02.2015 r.)
20.	Szkolenie pracowników Organizatora Pieczy Zastępczej	Udział pracowników organizatora pieczy zastępczej w szkoleniach i konferencjach: 1.Debata społeczna „Świadomi współczesnych zagrożeń” 2.Konferencja „Skuteczne metody wspierania rodziny” 3.Szkolnie „Zdrowa rodzina naszym wspólnym celem” 4. Szkolenie „Nauka poprzez zabawę” dla rodzin zastępczych.	Udział w szkoleniach oraz w superwizjach wewnętrznych zwiększyły wiedzę i umiejętności pracowników w zakresie realizacji zadań ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej.

Tabela 5. Wyplacone świadczenia w ramach rodzinnej pieczy zastępczej w roku 2017

Rodzaj świadczenia	Wysokość wydatkowanych środków w zł
1. świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania 47 dzieci umieszczonych w 28 rodzinach zastępczych w wysokości	363 897,91
2. dodatek wychowawczy dla rodzin zastępczych – realizacja zadania z art.46 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci – świadczenie dla 45 dzieci umieszczonych w 25 rodzinach zastępczych	190 353,68
3. dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka dla 2 wychowanków rodziny zastępczej zawodowej pochodzących z powiatu średzkiego	600,00
4. środki finansowe na utrzymanie domu jednorodzinnego dla zawodowej rodziny zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego	7 647,64
5. wynagrodzenie z tytułu zawartych umów dla 4 zawodowych rodzin zastępczych, w tym: 1 pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego, 5 rodzin pomocowych oraz opłacono składki na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy	124 170,05

Podsumowanie:

Działania podejmowane w 2017 roku przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej miały na celu wsparcie dziecka przebywającego w pieczy zastępczej oraz wzmocnienie rodziny zastępczej w zakresie pełnionych przez nich funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Współpraca organizatora z instytucjami, specjalistami oraz rodzinami zastępczymi umożliwiła dokonanie oceny sytuacji dziecka, jego potrzebach oraz możliwościach rodziny zastępczej w zakresie zaspokojenia potrzeb dziecka, a także oceny co do zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej. W roku 2018 należy zapewnić kontynuację działań, a w szczególności pomoc w ramach grup wsparcia oraz szkoleń mających na celu podnoszenie kompetencji osób pełniących funkcję rodziny zastępczej oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego zarówno zawodowych rodzin zastępczych jak i kadry Zespołu ds. Pieczy Zastępczej.

I.2. Instytucjonalna piecza zastępcza

W systemie opieki zastępczej instytucjonalnej zadanie powiatu realizuje Publiczna Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza w Szlachcinie. W 2017 r. placówka zapewniała całodobową opiekę i wychowanie **17** wychowankom.

Miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówce wynosił 4 158,77 zł do 31 marca 2017 r., natomiast od 1 kwietnia 2017r. koszt utrzymania dziecka wyniósł 4 909,62 zł.

I.3. Pomoc dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i placówek wychowawczych

W roku 2017 w ramach realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej przyznano następującą pomoc:

- na kontynuowanie nauki dla **12 osób**, w tym: **9** wychowanków z rodzin zastępczych na kwotę **48 266,72 zł** oraz **3** wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych na kwotę **14 000,00 zł**, ogółem wydatkowano **62 266,72 zł**,

- na zagospodarowanie pomoc otrzymał 1 wychowanek rodziny zastępczej na kwotę **3 000,00 zł**.

II. Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa i interwencji kryzysowej oraz mieszkań chronionych

W ramach bieżącej działalności PCPR świadczyło usługi społeczne- udzielano informacji i porad z różnych obszarów życia społecznego - ponad 10 000 (szacunkowo dziennie udziela się ok.36 porad i informacji).

Prowadzono terapię rodzinną , wsparcie psychologiczne, pedagogiczne, prawne, pracę socjalną. Osobom i rodzinom będącym w sytuacji kryzysowej kompleksowej pomocy udzielał Ośrodek Interwencji Kryzysowej z siedzibą w Środzie Wielkopolskiej przy ul. Lipowej 12 – z pomocy skorzystało 415 osób, w tym z pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie – 81 osób. Prowadzono 2 mieszkania chronione dla osób wymagających wsparcia specjalistów w zakresie funkcjonowania społecznego oraz 1 mieszkanie interwencyjne dla ofiar przemocy w rodzinie.

W roku 2017 realizowano Powiatowy Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2016 – 2020 – załącznik nr 3

III. Doradztwo metodyczne, szkolenia pracowników, kadry socjalnej powiatu średzkiego

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Wielkopolskiej prowadziło doradztwo metodyczne oraz szkolenia dla kadry socjalnej . W roku 2017 PCPR we współpracy z Komendą Powiatową Policji w Środzie Wielkopolskiej zorganizowało debatę społeczną „Świadomi współczesnych zagrożeń”

Kadra socjalna uczestniczyła w szkolenia zorganizowanych przez PCPR:

- 1),„Praca z dzieckiem –ofiarą przemocy w rodzinie przebywającym w pieczy zastępczej”
- 2),„Praca z rodziną z problemem przemocy w rodzinie-strategie działania”
- 3),„Nauka poprzez zabawę” dla rodzinnej pieczy zastępczej,
- 4),„Polityka bezpieczeństwa i instrukcja zarządzania systemem informatycznym służącym przetwarzaniu danych osobowych w PCPR”.

Ponadto pracownicy PCPR uczestniczyli w szkoleniach i konferencjach organizowanych przez podmioty zewnętrzne.

IV. Pomoc osobom niepełnosprawnym

IV.1. Ośrodek Wsparcia – Środowiskowy Dom Samopomocy

W ramach zadań z zakresu administracji rządowej usługi społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczy Ośrodek Wsparcia - Środowiskowy Dom Samopomocy. W 2017 r. wsparcie w ramach pobytu dziennego w placówce uzyskało 64 osób - sprawozdanie z działalności przedstawia załącznik nr 2.

IV.2. Zadania realizowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

W roku 2017 realizowano zadania ustawowe z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej finansowane ze środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

1) zadania z zakresu rehabilitacji społecznej:

- a) wypłacono dofinansowanie do kosztów uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych dla **41** osób niepełnosprawnych wraz z opiekunami na kwotę **67 022,00 zł**,
- b) **220** osobom dofinansowano zakup przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych na

kwotę **177 352,00 zł**,

c) **2** osobom wypłacono dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny na kwotę **2 840,00zł**,

d) **14** osobom wypłacono dofinansowanie do likwidacji barier na kwotę: **44 272,00 zł**, w tym **6** osobom do likwidacji barier architektonicznych na kwotę **31 272,00 zł**, **7** osobom do likwidacji barier w komunikowaniu się na kwotę **12 000,00 zł**, **1** osobie do likwidacji barier technicznych na kwotę **1 000,00 zł**,

e) dofinansowano koszty działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej w Środzie Wielkopolskiej dla **48** uczestników na kwotę **798 336,00 zł** ze środków PFRON,

f) dofinansowano zadanie z zakresu sportu, kultury i turystyki dla osób niepełnosprawnych na kwotę **50 000,00 zł** (z dofinansowania korzystało 615 osób),

2) zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej:

- zadanie realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Wielkopolskiej, PCPR jako Płatnik PFRON wypłacił stypendia stażowe **4** osobom niepełnosprawnym poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu na kwotę **16 655,00 zł** oraz **1** osobie z niepełnosprawnością sfinansowano koszty szkolenia zawodowego na kwotę **3 164,00 zł**.

IV.3. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Na rzecz mieszkańców powiatu średzkiego orzecznictwo w sprawach poza rentowych w stosunku do dorosłych i do dzieci prowadzi Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Poniższa tabela przedstawia liczbę złożonych wniosków i wydanych orzeczeń.

Tabela 6. Liczba złożonych wniosków i wydanych orzeczeń w 2017r.

Kategoria wiekowa	Liczba złożonych wniosków	Liczba wydanych orzeczeń
- osoby do 16 roku życia	158	153
- osoby powyżej 16 roku życia	775	755

-wydano **173** legitymacji dla osób niepełnosprawnych, w tym osobom przed 16 rokiem życia – **18**, po 16 roku życia – **155**;

- wydano **241** Kart parkingowych

IV.4. Realizacja Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Zakresie Rehabilitacji Społecznej, Zawodowej i Zatrudniania oraz Przestrzegania Praw Osób Niepełnosprawnych ze szczególnym uwzględnieniem działań w zakresie ochrony zdrowia psychicznego na lata 2009 – 2020 – załącznik nr 4.

V. Realizowane programy i projekty, na które pozyskano dodatkowe środki finansowe

V.1. Realizacja pilotażowego programu pn. „Aktywny samorząd” na rzecz osób niepełnosprawnych

- wypłacono dofinansowanie ze środków PFRON na ogólną kwotę **148 056,00 zł**, w tym:

MODUŁ I -wydatki inwestycyjne na kwotę - **45 804,00 zł**, z tego:

- obszar A zadanie 1 - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu:

1 osoba na kwotę **1 190,00 zł**

- obszar B zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz

oprogramowania: **7 osób** na kwotę **36 590,00 zł**

- obszar C zadanie 2 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym: **5 osób** na kwotę **8 024,00 zł**

MODUŁ II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym: **29 osób** na kwotę **102 252,00 zł**.

2. W zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- uzyskano dotację celową na sfinansowanie realizacji programu korekcyjno - edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w wysokości **4 800,00 zł**.

3. W zakresie rozwoju systemu pieczy zastępczej:

uzyskano dotację celową na realizację Resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2017 pn. „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej. Środki finansowe w wysokości **47 556,00 zł** zostały przyznane i przeznaczone na dofinansowanie kosztów wynagrodzenia wraz z pochodnymi koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

4. Środki EFS – w roku 2017 realizowano projekt pn. „Zwiększenie dostępności do usług społecznych w powiecie średzkim” w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 (WRPO2014+). Wartość całego projektu wynosi **1 605 182,65 zł**, w tym kwota dofinansowania **1 524 923,51 zł** (umowa z dnia 29 grudnia 2016 r. nr RPWP.07.02.01-30-0022/15-00 zawarta pomiędzy Zarządem Województwa Wielkopolskiego a Powiatem Średzkim reprezentowanym przez Dyrektora PCPR w Środzie Wielkopolskiej).

W ramach ww. projektu realizowano zadanie pn. Akademia dla rodziny – usługi wspierające pieczę zastępczą, min.:

1. specjalistyczne poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne,
2. zajęcia logopedyczne,
3. realizacja zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej określonych ustawą o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej,
4. szkolenie rodzin zastępczych i przeszkolonych kandydatów na rodziny zastępcze (indywidualne i grupowe),
5. szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze,
6. zatrudnienie osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i prowadzenia gospodarstwa (dot. rodziny zastępczej z funkcją pogotowia rodzinnego),
7. przeprowadzenie pogłębionej diagnozy dzieci, w tym pod kątem FAS,
8. rehabilitacja,

5. Realizacja Programu „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu w 2017 r.”, - wypłacono dofinansowanie ze środków PFRON dla **70 osób** na kwotę **139 610,00 zł**.

VI. Wykaz potrzeb oraz ocena zasobów pomocy społecznej

Diagnoza problemów społecznych w powiecie średzkim oraz ocena zasobów pomocy społecznej wskazuje na główne problemy społeczne : niewydolność opiekuńczo - wychowawczą rodzin z małoletnimi dziećmi, uzależnienia i przemoc w rodzinie, niepełnosprawność oraz starość. Wobec zdiagnozowanych obszarów problemowych istnieje konieczność:

- 1) rozwoju usług wspierających rodzinne formy pieczy zastępczej;
- 2) rozwoju usług wspierających rodzinę naturalną;

- 3) rozszerzenie usług w zakresie interwencji kryzysowej;
- 4) tworzenia mieszkań chronionych , w tym mieszkań treningowych w szczególności dla osób z niepełnosprawnością , osób starszych oraz wychowanków pieczy zastępczej
- 5) podejmowania działań w zakresie aktywnej integracji w szczególności osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych.

VI.1. ZESTAWIENIE POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ, W TYM SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA 2018 ROK

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zadania organizatora pieczy zastępczej, w tym w zakresie udzielanych świadczeń.

Lp.	Rodzaj świadczenia /koszty prowadzenia placówki	Wykaz potrzeb – projekt	Przyznane środki na zadania*
Rozdział 85508 – rodziny zastępcze			
1	Świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych wraz z dodatkami na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka	439 507,00	439 507,00
2	Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych	13 600,00	13 600,00
3	Świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	8 000,00	8 000,00
4	Świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	3 000,00	3 000,00
5	Dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka	4 500,00	4 500,00
6	Pomoc na kontynuowanie nauki	71 000,00	71 000,00
7	Pomoc na usamodzielnienie	29 700,00	29 700,00
8	Pomoc na zagospodarowanie	7 500,00	7 500,00
9	Dodatki wychowawcze	176 245,00	176 245,00
10	Wynagrodzenia osobowe pracowników, odpis na ZFŚŚ – 2 etaty	79 453,00	79 453,00
11	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	6 375,00	6 375,00
12	Wynagrodzenia bezosobowe z tyt. umów zleceń z rodzinami zastępczymi zawodowymi (4 umowy) oraz rodzinami pomocowymi	119 540,00	119 540,00
13	Składki na ubezpieczenia społeczne	35 443,00	35 443,00

14	Składki na Fundusz Pracy	4 973,00	4 973,00
15	Zakup usług pozostałych, zdrowotnych	3 675,00	3 675,00
16	Podróże służbowe krajowe	5 004,00	5 004,00
17	Materiały	3 510,00	3 510,00
	Ogółem rozdział 85508	1 011 025,00	1 011 025,00
Rozdział 85510 – placówki opiekuńczo-wychowawcze			
1	Pomoc na kontynuowanie nauki	39 200,00	39 200,00
2	Pomoc na usamodzielnienie	26 400,00	26 400,00
3	Pomoc na zagospodarowanie	6 500,00	6 500,00
	Ogółem rozdział 85510 (do 2016 r. rozdział 85201)	72 100,00	72 100,00
Rozdział 85510 – placówki opiekuńczo-wychowawcze PPOW Szlachcin			
1	funkcjonowanie placówki	892 529,00	892 529,00

**BUDŻET PCPR - REALIZACJA WYDATKÓW W 2017 ROKU ORAZ PLAN POTRZEB
NA 2018 ROK**

Lp.	Nazwa zadania	Wykonanie wydatków w 2017 roku	Wykaz potrzeb –projekt	Przyznane środki na realizację zadań na 2018r.
1	Rozdział 85510 – Placówki opiekuńczo – wychowawcze - usamodzielnianie wychowanków	14 000,00	72 100,00	72 100,00
2	Rozdział 85203 – Ośrodki wsparcia - Środowiskowy Dom Samopomocy (zadanie z zakresu administracji rządowej) zwiększenie budżetu do wysokości potrzeb nastąpi w ciągu roku budżetowego	908 894,80	1 049 904,00	1 049 904,00
3	Rozdział 85508 – Rodziny zastępcze	855 902,96	1 011 025,00	1 011 025,00
4	Rozdział 85205 – Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie (zadanie z zakresu administracji rządowej)	4 798,80	8 400,00	0,00
5	Rozdział 85218 – Powiatowe centra pomocy rodzinie	755 872,40	744 094,00	744 094,00

6	Rozdział 85220 - Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	295 865,99	320 661,00	320 661,00
7	Rozdział 85321 – Zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności (zadanie z zakresu administracji rządowej)	154 250,85	165 800,00	128 684,00
8	Rozdział 85395 – Pozostała działalność – realizacja projektu WRPO pn. „Zwiększenie dostępności do usług społecznych w Powiecie Średzkim”	297 191,07	286 095,83	286 095,83

POTRZEBY W ZAKRESIE DOSKONALENIA ZAWODOWEGO KADR POMOCY SPOŁECZNEJ

Kadra socjalna zgodnie z zapisem art. 119 ust.2 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej ma obowiązek podnosić kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach i samokształceniu. Złożoność problemów społecznych i konieczność ich rozwiązywania wymaga systematycznego doskonalenia umiejętności zawodowych.

W związku z tym planuje się stałe inwestowanie w rozwój pracowników PCPR, doskonalenie metodyki pracy przy wykorzystaniu zasobów własnych oraz podmiotów zewnętrznych.

VI.2. Ocena zasobów pomocy społecznej – załącznik nr 5 do niniejszego sprawozdania.

VII. Struktura organizacyjna i obsada kadrowa PCPR

Struktura organizacyjna PCPR dostosowana jest do realizowanych zadań i aktualnie obowiązujących przepisów prawnych w zakresie funkcjonowania jednostek pomocy społecznej. Organizacja PCPR obejmuje jednostki pomocy społecznej, które w innych samorządach powiatowych działają jako samodzielne jednostki organizacyjne takie jak: Ośrodek Wsparcia-Środowiskowy Dom Samopomocy, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, mieszkania chronione, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. PCPR na dzień 31 grudnia 2017 r. zatrudniał 41 osób – 39,25 etatów, w tym: 16,75 etatu kadra OW-ŚDS, 5 etatów OIK, 2 etaty PZds.OoN, 15,5 etatu pracownicy pozostałych sekcji, w tym realizujący zadania w zakresie pieczy zastępczej, wsparcia dziecka i rodziny, pomocy osobom z niepełnosprawnością. Ponadto dla realizacji określonych zadań było zatrudnionych 42 osoby w ramach umów cywilno-prawnych, w tym 15 członków PZds.OoN, 16 osób w związku z pełnieniem funkcji rodziny zastępczej zawodowej i rodzin pomocowych, 1 osoba obsługa prawna i 1 osoba obsługa bhp. Wynagrodzenia pracowników są niskie i kształtują się na poziomie nieznacznie przekraczającym kwotę aktualnie obowiązującego najniższego wynagrodzenia.

VIII. Podsumowanie

W roku 2017 PCPR realizowało zadania powiatu przy wysokim zaangażowaniu kadry. W celu prawidłowej realizacji zadań powiatu w sferze pomocy społecznej w roku 2018 należy zapewnić odpowiednie środki finansowe zgodnie z zestawieniem potrzeb na 2018 r., w tym środki z EFS. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Wielkopolskiej w roku 2018 kontynuować będzie działania mające na celu włączanie społeczne osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Załączniki:

1. Raport z realizacji w 2017r. zadań programu: „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015 - 2017”,
2. Sprawozdanie z działalności Ośrodka Wsparcia - ŚDS,
3. Raport z realizacji w 2017r. zadań programu „Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2016-2020”,
4. Raport z realizacji w 2017r. zadań programu: Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w zakresie Rehabilitacji Społecznej, Zawodowej i Zatrudniania oraz Przestrzegania Praw Osób Niepełnosprawnych ze szczególnym uwzględnieniem działań w zakresie ochrony zdrowia psychicznego na lata 2009 - 2020.
5. Ocena zasobów pomocy społecznej ,